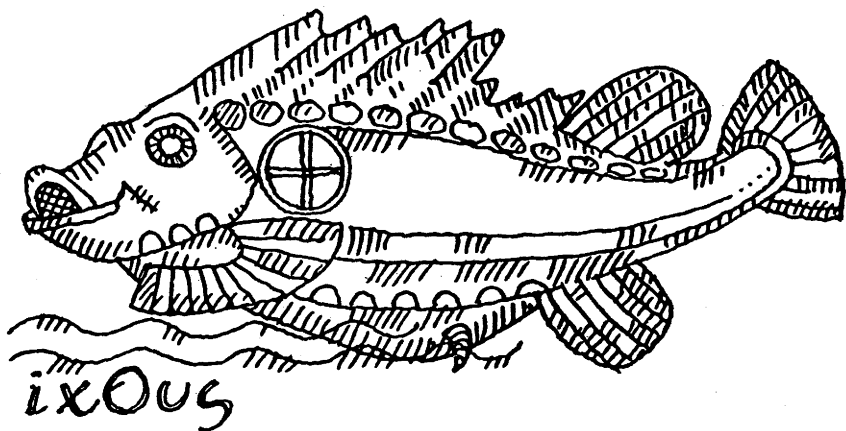

22 i Vesperalet. Det heter där: »Därefter Litaniebön, varvid följande form kan användas, eventuellt utökad med lämpliga av tid och omständigheter föranledda böner i litanieform». Är det meningen att åt de enskilda prästerna och kantorerna överlämna utformandet av dessa tillägg i litanieform? I så fall synes anvisningen i hög grad betänklig.

Tvenne viktiga saker ha här icke blivit upptagna till behandling nämligen dels böneavdelning, dels kommitténs tillvägagångssätt, när det gäller att anpassa de gamla melodierna till antifoner o. d. efter de svenska orden. Båda dessa saker förtjäna att uppmärksammas. Möjligen blir denna tidskrift i tillfälle att framdeles behandla dem.
Knut Peters.

Kyrklig Symbolik.

När förr tappre män bådades upp att i ofredstider försvara sitt och de sina, hände det att anföraren, så vet man att berätta, aftonen före det stora och avgörande slaget lät kalla samman sina män och bjuda dem att var och en gå att hämta av det de ägde det mest dyrbara och bära det fram till lägerplatsen. Befallningen åttlyddes och snart var på platsen framför härföraren samlad en skatt, så stor och skimrande skön att dess värde ej kunde bestämmas. Denna stora skatt tog sedan härföraren och gick åstad att gömma den på ett säkert ställe och en plats, endast känd av honom själv. Under den

följande dagens strid skydde männen, som genom denna dolda skatt voro länkade vid varandra med starka fast osynliga band, ingen fara utan drevo med stort mod fienden ur sitt land. Det var i sådana nattliga timmar ordet *Sacramentum* föddes. Och födelse-timmans händelser kasta i viss mån ljus över ordets innebörd. Vad är väl sacramentum annat än *dold skatt*?

Sacramentum är också ett av de få ord som något så när helt kan täcka allt det, Kristus lämnade sin stridande församling på jorden att vårda och bruka. Om denna församlingens uppgift alltfört är att

bruka och vårda Kristi gåvor, det är att bevara dem i deras egenskap av för denna värld dolda skatter, då måste *symboliken* komma att intaga en mer bemärkt plats i församlingens liv, än den nu gör. Ty symboliken växte fram under församlingens »barnaår» till ett medel att icke blott i bild förtydliga innebörden av Kristi väsen och lära utan även att genom förfrämlingen oförstående tecken och märken slå skydd och mur kring det heliga.

Det vore en landvinning för Kristi sak i vår tid, om de symboliska bilder, som i rikt mått pryda våra kyrkor och kyrkliga redskap, finge för den nu levande församlingen bliva en källa till undervisning och ett medel till att avskilja, hålla heligt, Kristi gåva till oss.

För att giva en föreställning om den kristna symbolikens rikedom och väsende torde det vara nog att inför denna tidskrifts läsekrets inskränka sig till ett berörande av vissa enstaka, från skilda områden hämtade symboler, vilkas skönhet och innehållsrikedom göra dem för den kristne särskilt kära. Det skulle nämligen vara ett alltför stort företag att söka beröra allt det av symboliska bildframställningar, som möta oss i Guds hus. Hela kyrkan är som anläggning betraktad av symbolisk innebörd, varje dess del har något att förtälja av symbolisk art, alla de olika element, av vilka Kristi läras byggnad är uppförd äga sina tecken och märken, alla de heliga, som en gång varit Guds utkorade, hava slutligen sina symboler, visande hän mot deras gärning eller arten av deras offerdöd.

Bland Kristussymbolerna kunna vi särskilja tre grupper, de som beröra Hans namn, Hans väsen och slutligen Hans lära och gärning.

Av symbolerna för Hans namn vilja vi först stanna vid monogrammet XP, vilka grekiska bokstävers motsvarighet i vårt alfabet äro CH och R, begynnelsen till ordet CHRistus. X och P flätades ofta tillsammans samt inskrevos i en cirkel, oändlighetens tecken, en kombination, som pekade tillbaka på Kristi tal om, att Han var till före världens begynnelse. Ej sällan finna vi detta monogram kompletterat med ett A och Ω, en anordning, som syftar på ordet: Jag är A och O, begynnelsen och änden.

IHS kan ock i viss mån kallas ett Kristusmonogram, vars ursprungliga betydelse antagligen var Jesus Hominum Salvator (Jesus, människornas Frälsare), eller möjligen utgjorde begynnelsen till namnet ΙΗΣΟΥΣ. Dock hava många andra försök till de tre tecknens uttydande gjorts, av vilka de följande äro de vanligaste: Jesus Hortator Sanctorum (Jesus, de heligas förmanare), Jesum Habemus Socium (Vi hava Jesus i sällskap), In Hoc Signo (Vinces.) (I detta tecken skall du segra), samt den svenska allmogens egen tolkning, Jesus, Herrens Son.

Det Kristustecken, som allt sedan fornkristen tid varit mest älskat är dock *fisken*. Att med bestämdhet uttala sig om dess ursprungliga symboliska betydelse torde vara väl vågat, men antagligen är fiskens bild som kristen symbol en rebus. Det grekiska ordet ΙΗΣΟΥΣ kan nämligen bliva ett akrostikon d. v. s. dess bokstäver kunna utgöra begynnelsebokstäverna till orden ΙΗΣΟΥΣ · ΧΡΙΣΤΟΣ · ΘΕΟΥ · ΥΙΟΣ · ΣΩΤΗΡ (Jesus Kristus, Guds Son, Frälsaren). Men orsaken till symbolens flitiga användning torde ligga däri, att fiskens tecken därjämte förde den kristnes tanke på så mycket av

betydelse i Jesu liv och gärning. Så pekar fisken hän på bespisningsundret, fiskafänget, nattvardens instiftande och annat, vartill kom att tecknet, placerat på avsomnades hållar kunde bliva en predikan om, hurusom dessa i liv och i sin gärning sökt vara visa och goda Kristi tjänare.

Foten trampande på ormskallen är en innehållsrik och talande symbol för hela Kristi gärning. Den för tankarna till Bibelns första blad och till orden: »Denne skall söndertrampa ditt huvud, och du skall stinga den i hälen». Den viktigaste symbolen för Kristi gärning är dock givetvis Korset, men skulle det föra oss alldeles för långt att i detta sammanhang ingå på detta kristenhetens stora seger-tecken och de olika former, som ur det T-formade korset under tider-nas lopp vuxit fram.

Man torde kunna säga att evangelistsymbolerna tillsammans äro ett gemensamt tecken för Kristi ord och Kristi lära. Om man utgår från begynnelseorden i Johannesevangeliet om Ordet, som blev kött, kunna evangelistsymbolerna få en sin förklaring så, att man i den första kristna församlingen ville genom dessa tecken under-

stryka att nu hava Kristi ord tagit jordisk gestalt, det är, tagit gestalt i de fyra elementen, vattnet, elden, jorden, luften. Ty vad är väl Matteussymbolen annat än vattumannen, Markuslejonet tecknet för elden, Lukasoxen för jorden och Johannesörnen för luften?

Till slut må en önskan uttalas, att vår kristna symbolik i vidare kretsar tack vare upplysningsarbete från prästers och lärares sida måtte bliva ett medel för oss människor till uppbyggelse, lärdom och trons stärkande. Livet är svårt att leva. Vi måste utnyttja varje medel till att rusta oss. Symboliken är ett av de bästa.

Symboliska tecken och märken äro ingalunda att leka med. Därför bör ock varje tecken placeras på rätt plats och på värdigt sätt. Man väver icke in centrala kyrkliga symboler i korets matta, utan att därmed förtjäna medkristnas medömkan. Detta vare nog sagt för att framhålla betydelsen av att vi i likhet med våra fäder böra hålla de kristna tecknen och symboliska bilderna heliga¹.

K. M. Westerberg.

I anledning av Handboksrevisionen.

I.

Den Diskussion, som i anledning av handboksrevisionen anordnats gemensamt av Kyrkosångens Vänners Centralkommitté och Linköpings stifts teologiska sällskap hade på förekommen anledning måst förläggas till Norrköping, där S:t Hedvigs nybyggda,

ståtliga församlingshem upplåtits. Kontraktsprosten C. R. Sundell, Ö. Eneby utsågs att leda förhandlingarna.

Den förste inledaren, *Biskop Hj. Danell*, begynte med ett klarläggande av gudstjänstens begrepp. Gudstjänsten, synnerligast högmässan, är mötet mellan

¹ Överstycket till denna artikel är tecknat av förf.